

Fotoskola med Per Söderlund

Del 1



Eftersom jag spenderar väldigt mycket tid bakom kameran och framför datorskärmen tittandes på bilder, tänkte jag nu dela med mig lite om bilder i allmänhet och hur jag tänker när det är dags att plocka upp kameran för att föreviga en fyrbent kompis. Jag tror att det finns lika många tycken och smak beträffande bilder som det finns människor som tar dem, så det här är ingen allsmäktig bruksanvisning för hur man tar den perfekta bilden som tilltalar alla. Poängen är att det finns en del små knep för att få till en så bra bild som möjligt på första försöket. Säkert har du någon gång sett en bild på en hund, katt, bil, solnedgång eller annat och känt dig dragen till bilden utan att veta riktigt varför. Bilden känns bara rätt, men varför känns den rätt, och varför känns andra bilder fel? Kanske har du själv tagit en bild som du känner är helt perfekt, men nästa gång du ska fota blir det inte alls lika bra och du vet inte hur du ska få till den där perfekta bilden igen, jag vet att jag har upplevt det många gånger och blivit frustrerad.

Många har frågat mig vad jag använder för utrustning och när de konstaterar att deras egen utrustning är enklare och billigare får de känslan av att aldrig kunna ta riktigt bra bilder. Jag hävdar motsatsen, det som spelar minst roll för resultatet är hårdvaran, alltså kamera, objektiv osv. Visst, du kommer kunna producera större, skarpare bilder med en dyr kamera och ett bra objektiv än med en billig kompaktkamera, men det

är inte alls säkert att det blir så. Jag tänkte börja med att prata lite grundläggande om hur du kan tänka för att få en bra bild.

Som start, när du ska köpa en kamera, börja med att fundera på vad du ska plåta, innan du vet det är det svårt att få en bra rekommendation om vad du ska köpa. Det finns många bra kameror på marknaden men alla är inte bra på allt. Ska du fota agility t.ex. kanske du behöver en snabbare autofokus, så att kameran hinner med att fokusera på hunden. Fotar du mycket utställningar inomhus är det kanske istället bättre prestanda i dåligt ljus som är viktigast. Står du långt ifrån det du fotar behöver du längre zoom/ objektiv med längre brännvidd. Är det en kompaktkamera du ska ha, eller är det läge att satsa på en systemkamera som ger dig möjlighet att byta objektiv. Jag handlar alltid mina fotogrejer hos riktiga fotohandlare, där får du den hjälp du behöver av personal som har praktisk erfarenhet av produkterna de säljer. Personal på stormarknader osv. har sällan den kompetensen som krävs för att kunna guida dig fram till rätt produkt. Det är oftast lite dyrare att handla hos en fotohandlare men personligen ser jag det som en investering, jag anser att man i det här fallet får vad man betalar för.

Du som redan har en kamera, har du läst instruktionsboken ordentligt? Oftast får man ganska bra, grundläggande information om hur de olika inställ-

ningarna fungerar och vad de ger för resultat. Prova olika inställningar, titta på bilderna i datorn och utvärdera hur inställningarna påverkade bilden. Prova i sol, skugga, dåligt ljus osv. När du har känsla för hur kameran fungerar har du en sak mindre att fundera över när det är dags att ta bilden.

Om vi fokuserar på hundfoto, eftersom jag antar att det är det vanligaste motivet du fotar, har jag några saker jag tänker på. Det jag tycker är viktigast, och som jag alltid ger som första tips på hur man tar bättre hundbilder, är att komma ner i hundens nivå. En vis man sa en gång att en fotograf inte får vara rädd att få smutsiga knän, och det är nog den viktigaste tumregeln att ha i huvudet. Många står upp och har hunden snett nedanför, det som kallas fågelperspektiv. Resultatet blir att hunden måste titta upp på dig, kroppen försvinner nästan bakom huvudet och bildvinkeln känns onaturlig. Det är svårt för en irländare att se ståtlig ut på bild när man måste stå och titta uppåt in i kameran. Sätt dig istället på rumpan eller på knä framför hunden (om du ska fota framifrån) så att ni har huvudena i samma nivå. Nu blir proportionerna rätt, hunden får sin ståtliga kropp tillbaks och du får blicken rakt in i kameran. Redan nu är bilden förbättrad med ganska stora steg, men tryck inte av riktigt än. Titta genom sökaren och ta in det du ser, och då menar jag inte hunden utan omgivningen.

Fotoskola med Per Söderlund

Del 1



Har du placerat hunden på det bästa stället rent bildmässigt? Kanske är det en rad med parkerade bilar en bit bakom hunden, och det är kanske inte så rolig bakgrund till en bild på din stiliga setter? Hur ser det ut om du vrider hunden och dig själv en bit, kanske är det en dunge med träd eller en neutralt färgad vägg där? Vi antar att det är en dunge med träd, och att du placerar om hunden och dig själv för att få träden som bakgrund, nu har du tagit två steg mot en bra bild. Nästa steg är att se till att det inte är grenar och annat som ser ut att växa fram ur hunden, att det inte finns t.ex. en staketpinne som dyker upp bakom huvudet på hunden så att den ser ut som en enhörning. Då har du tagit det tredje steget, och nu är du bra sugen på att trycka av och se resultatet på skärmen men vänta! En sak till ska du fundera över innan du förevisar fyrbening, och det är horisonten, eller snarare horisontlinjen. Är bilden rak? Det lättaste är ju när man har just en himmel att gå efter, horisonten är ju rak så då kan man måtta efter den. Där du sitter nu framför dungen ser du ingen horisont, men kanske finns det annat att måtta efter för att bilden inte ska kantra åt något håll. Nu känner du dig nöjd och trycker av bilden, och du har just tagit några första steg mot bättre bilder.

En annan faktor för fotografi är ljuset. Så här års vill vi gärna vara ute och fånga våra hundar på bild, på stranden eller kanske på en fin äng. Du har säkert märkt att det blir stor skillnad på

resultatet beroende på hur du vrider dig mot solen. Det mänskliga ögat är många gånger bättre än de bästa kamerorna på att hantera kontrasten mellan ljus och mörker, sol och djupa skuggor och färger i med- eller motljus. Kort kan vi konstatera att om du fotar i kraftigt motljus kommer du antingen få en hund som bara är en siluett och en bra exponerad himmel, eller en kritvit himmel och en korrekt exponerad hund. Det beror på att kameran mäter det tillgängliga ljuset och anpassar sig efter det, och om kameran gör ljusmätningen på hunden kommer den att göra bilden ljusare, vilket innebär att hunden enligt kameran blir rätt exponerad, medans vår himmel som ju är många gånger ljusare än hunden kommer bli så ljus att den blir vit. Motsatt, om kameran mäter ljuset i himlen, kommer den exponera himlen rätt vilket innebär att hunden, som är mycket mörkare än himlen, blir mer eller mindre svart. Det går att motverka detta på olika sätt, men det tänkte jag spara till en senare fotoskola.

Vad gör vi då, för att få ljuset som vi vill? Ja, det enklaste är att fota i medljus, men det innebär ofta att hunden kisar mot ljuset. Prova då att vända hunden ett kvarts varv eller liknande, du får fortfarande ljuset på hunden men hunden slipper kisa och på köpet får du lite snygga skuggor på ena delen av ansiktet. Vrider du för långt kommer ena ögat försvinna i skuggan så man får prova sig fram, det hänger också på hur högt solen står. Ska man ha perfekt ljus att

fota i ska det vara disigt med hög sol, då får man ett jämnt ljus utan för mycket skugga men även då kommer kameran att exponera olika beroende på om det är mot- eller medljus. En solig dag brukar det bli bra resultat om man ställer sig i skugga och fotar, ljuset blir mjukt och man fräter inte ut färger som man kan göra när man står i direkt solljus.

Så, för att sammanfatta första delen av fotoskolan: Kom ner i rätt nivå, leta efter den bästa bakgrunden, håll kameran rakt och tänk på ljuset. Fördelen med digitalfoto är ju att du direkt får ett kvitto på hur bra eller dåligt du lyckades, ha för vana att alltid kolla på resultatet i kamerans skärm när du har fotat, både på bilden som helhet och på detaljer genom att zooma in bilden. Då ser du direkt om du t.ex. fick för mycket skugga på ett öga, om det är störande småsaker i bakgrunden eller om bakgrunden blev för rörig. Jag ser fram emot många fina hundbilder framöver i vår tidning! Nu är första delen av fotoskolan slut, nästa gång tänkte jag att vi skulle prata om hur man kan ljussätta sina bilder med annat än solen, och om hur man ställer in sin kamera när man har andra typer av ljus. Har ni frågor är ni välkomna att höra av er till mig på: per.soderlund@comhem.se, jag lovar att svara så bra och så fort jag kan. Ut och fota nu!

Hälsar Per